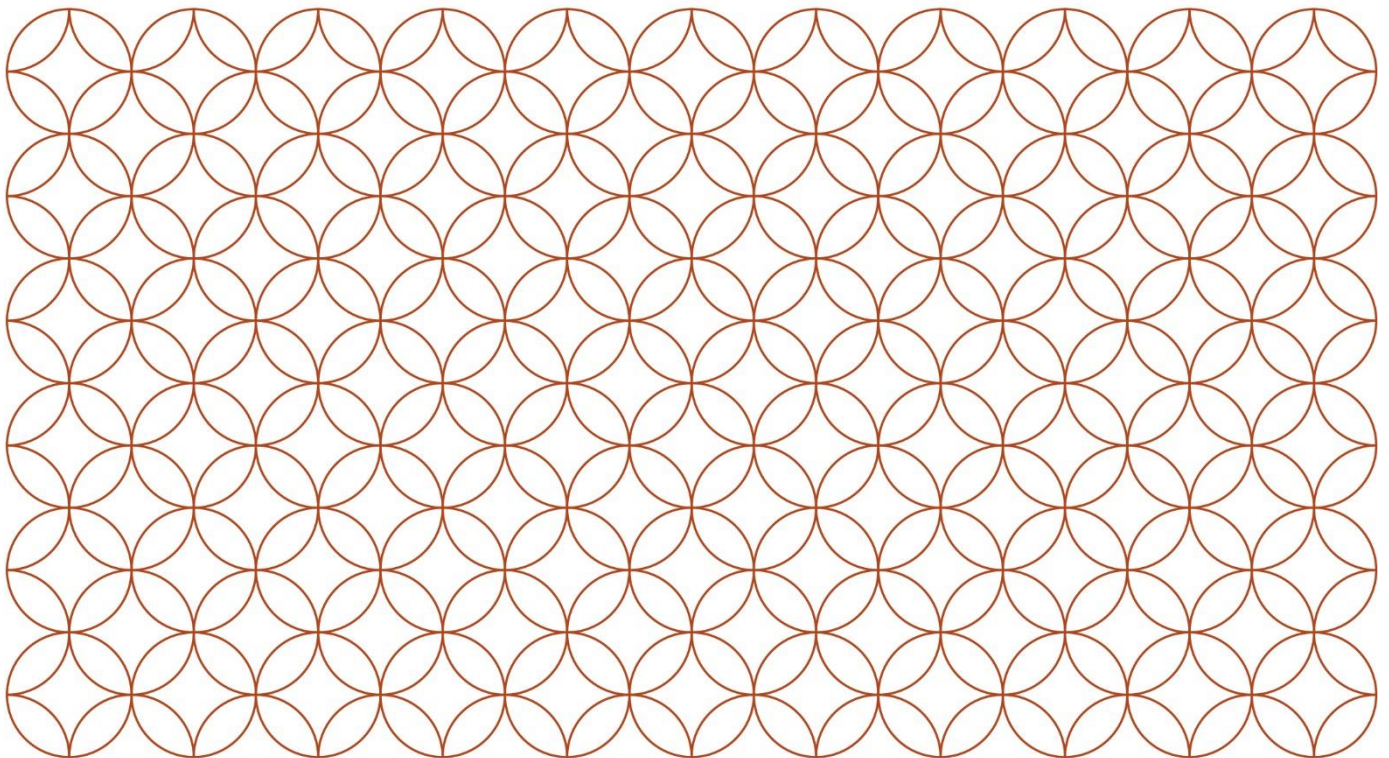

REDOVISNING AV
REGERINGSUPPDRAG

Redovisning av uppdrag om utökad undervisningstid i grundskolan och motsvarande skolformer

Skolverket

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

Dokumentdatum: 2023-11-21

Diarienummer: 2023–260

Skolverket, Stockholm 2023

Innehåll

Förord	6
Sammanfattning	7
1. Bakgrund.....	9
1.1 Timplanerna	9
1.2 Tidigare förändringar av timplaner	9
1.3 Översyn av timplanen för grundskolan och motsvarade skolformer 2021	10
1.4 Förberedande uppdrag 2022	10
1.5 Uppdraget	11
1.6 Kommentarer till uppdraget	12
Ämnen och tid	12
En tioårig grundskola – Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialsolan och sameskolan.....	13
Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven.....	13
2. Arbetsprocess	14
2.1 Aktiviteter	15
3. Skolverkets förslag.....	16
3.1 Grundskolan	16
3.2 Anpassade grundskolan.....	19
3.3 Specialskolan	22
3.4 Sameskolan	23
3.5 Författningsförslag	24
4. Konsekvenser	25
4.1 Konsekvenser för verksamheterna	25
Tillgång till behöriga lärare.....	25
4.2 Elevers behov i relation till en utökning av undervisningstiden	26
Behov av varierade arbetssätt	26
Modersmålsundervisningen är viktig för elevers skolresultat.....	26
Mindre tid i fritidshemmet.....	27
Undanträngning av stödinsatser	27
Behov av olika resurser	27
4.3 Kostnader.....	28
4.4 Barnets bästa.....	29
4.5 Jämställdhet	29

4.6 Funktionshinder	29
4.7 Nationella minoriteter	29
4.8 Europeiska unionen och Europarådet	30
4.9 Kommuner och regioner.....	30
4.10 Företag	30
5. Samråd	31
6. Ikraftträdande.....	33
Referenser	34

Förord

Enligt uppdrag i regleringsbrev till Skolverket (U2023/02053 (delvis) U2023/02132) om utökad undervisningstid ska Skolverket redovisa förslag till ändringar i timplaner för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Uppdraget redovisas senast den 1 december 2023.

Uppdraget gäller enbart förslag på timplaneförändringar i skolformernas lågstadium.

Till redovisningen hör följande bilagor:

Bilaga 1: Författningsförslag avseende skollagen (2010:800) och skolförordningen (2011:185)

Bilaga 2: Författningsförslag avseende timplanerna i bilaga 1–4 till skolförordningen

Sammanfattning

Skolverket har under 2023 haft i uppdrag att lämna förslag på, och förbereda, en utökning av undervisningstiden med 178 timmar i lågstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan. Utökningen ska främst gälla ämnena svenska, svenska som andraspråk¹ och matematik och avse nuvarande årskurser i lågstadiet. Förslagen ska utgå från genomförda och vissa förutsedda förändringar av timplanerna i de olika skolformerna. För anpassade grundskolans ämnen ska Skolverket lämna två förslag.

I arbetet med uppdraget har Skolverket inhämtat kunskaper och synpunkter genom samtal med skolledning, lärare och elever på referensskolor och i samråd med forskare, övriga skolmyndigheter och andra intressenter på skolområdet. Även litteratursökningar har genomförts. Skolverkets förberedande uppdrag under 2022 har också utgjort underlag till timplaneförslagen.² Förslagen till ändringar i skollag och skolförordning finns i bilaga 1 och 2. Förslagen redovisas även i tabellform för varje skolform i kapitel 3 i denna redovisning.

Skolverket föreslår att den största utökningen av undervisningstiden ska ske i svenskämnen. Forskning indikerar att grundläggande kunskaper i läsning och skrivande är av avgörande betydelse för en elevs fortsatta skolgång och betonar vikten av att dessa kunskaper utvecklas tidigt. Kunskaper i svenska anses också vara grundläggande för elevernas studier i skolans alla ämnen och för att de ska kunna delta fullt ut i det demokratiska samhället.

Matematik får i förslaget en mindre utökning än svenskämnen eftersom ämnet under en tioårsperiod fått stora utökningar av undervisningstiden utan att elevers resultatutveckling visar på förbättring inom ämnet.^{3 4} Mer tid för matematik i lågstadiet har i lägre grad efterfrågats av de lärare och skolledare vi träffat. Matematik är emellertid fortsatt ett ämne där många elever har svårigheter att uppnå godtagbara kunskaper. Skolverket betonar betydelsen av att undervisningen i alla ämnen anpassas så att den förlängda skoldagen blir varierad och meningsfull till innehåll och arbetsformer.⁵ För att ytterligare främja inslag av praktiska och elevaktiva arbetssätt, lek, skapande och rörelse föreslår vi också att ämnena bild, musik, slöjd, teknik samt idrott och hälsa vardera får utökningar av undervisningstiden.

Förslagen för anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan följer i stort principerna för utökningen i grundskolan men avviker i de fall det är motiverat utifrån skolformernas särskilda förutsättningar. För anpassade grundskolan ges två förslag. Skolverket förespråkar det förslag som utgår från betänkandet *Bättre*

¹ Ämnena svenska och svenska som andra språk kommer framgent i redovisningen, när de tas upp tillsammans, att benämnas som svenskämnen.

² Skolverkets dnr 2022:968.

³ Skolverkets statistik.

⁴ Sveriges ingenjörer (2021).

⁵ SOU 2021:33, s. 280.

*möjligheter för elever att nå kunskapskraven.*⁶ Specialskolans och sameskolans förslag avviker till viss del genom att vi föreslår att undervisningstid också tilldelas ämnena teckenspråk respektive samiska. Båda skolformerna har idag fler undervisningstimmar än grundskolan eftersom undervisningen sker på två språk. Av omtanke om elevens bästa föreslår Skolverket efter samråd med specialskolorna och representanter från Specialpedagogiska skolmyndigheten att den föreslagna utökningen av tid inte genomförs i specialskolan.

Den föreslagna utökningen av undervisningstiden möjliggör fokus på den tidiga läs-, skriv- och matematikutvecklingen. En sådan utökning innebär dock vissa risker. Om undervisningen blir alltför teoretisk kan utökningen leda till att fler elever får svårt att orka med de längre skoldagarna.

Svårigheter att rekrytera behöriga lärare är också en viktig faktor att beakta. Risken finns att det då för eleverna blir en undervisning av sämre kvalitet om denna i större utsträckning bedrivs av obehöriga lärare. Det i sin tur försämrar förutsättningarna för elevernas kunskapsutveckling. Om staten och huvudmännen inte kompenserar skolorna fullt ut för ökade kostnader riskerar förslaget att leda till att resurser flyttas från insatser för elever i behov av stöd till lagstadgad undervisning i helklass.

Timplanerna har förändrats många gånger under den senaste tioårsperioden och huvudmän och rektorer har haft ett stort arbete med att hålla de lokala timplanerna uppdaterade för de olika årskurserna. Skolverket föreslår därför att de förslag som ges i denna redovisning samordnas i tid med ett eventuellt införande av en tioårig grundskola. Om regeringen vill införa enbart den utökning av tiden som föreslås här är det rimligt att huvudmän och skolor ges tillräckligt lång tid för att förbereda organisationen och rekrytera lärare.

⁶ SOU 2021:11.

1. Bakgrund

1.1 Timplanerna

Undervisningstiden i grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan har under senare år blivit tydligare reglerad, i syfte att bland annat skapa större likvärdighet inom skolsystemet. Den stadiindelade timplanen tillämpas fullt ut sedan läsåret 2021/22. I anpassade grundskolan togs elevens val bort inför höstterminen 2023 och timmarna fördelades på övriga ämnen och ämnesområden.

Den garanterade undervisningstiden i varje ämne finns i timplanerna som regleras i bilagor till skolförordningen (2011:185). En timplan anger den minsta garanterade undervisningstiden och hur denna undervisningstid ska fördelas mellan olika ämnen i låg-, mellan- respektive högstadiet. Däremot anges inte hur timmarna ska fördelas mellan olika årskurser. I skolförordningen anges att huvudmannen för bland annat grundskolan beslutar om fördelningen av undervisningstiden mellan årskurser efter förslag från rektorn.⁷ Huvudmannen för grundskolan och anpassade grundskolan får även besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade tiden.⁸ I skollagen anges att den obligatoriska verksamheten får omfatta högst 190 dagar per läsår och åtta timmar eller, i de två lägsta årskurserna, sex timmar per dag.⁹

1.2 Tidigare förändringar av timplaner

Höstterminen 2013 utökades undervisningstiden i matematik med 120 timmar i grundskolan och motsvarande skolformer.¹⁰ Timplanen var vid denna tid inte stadiindelad,¹¹ men tanken var att undervisningstiden skulle utökas med en timme i veckan i årskurserna 1–3 eller 1–4 i specialskolan, med hänvisning till vikten av att tidigt grundlägga ett matematiskt kunnande.¹² Undervisningstiden i matematik uppgick efter denna första utökning till totalt 1 020 timmar i grundskolan.

I budgetpropositionen för 2014 uttalade regeringen att undervisningstiden i ämnet matematik även efter denna ökning fortfarande var låg jämfört med andra länder. Undervisningstiden i matematikämnet utökades därför vid ytterligare två tillfällen och ämnet har läsåret 2023/24 totalt 1 230 timmar i grundskolan. Utökningen med 330 timmar sedan 2013 är jämnt fördelad i den stadiindelade timplanen. Den anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan har fått motsvarande

⁷ 9 kap. 4 § skolförordningen.

⁸ 9 kap. 3 § samt 10 kap. 2 § skolförordningen.

⁹ 7 kap. 17 § skollagen.

¹⁰ Prop. 2012/13:64 och bet. 2012/13: UbU16, rskr.

¹¹ Bet. 2016/17: UbU23.

¹² Skolverket (2012).

ökning av undervisningstid, förutom i den anpassade grundskolans ämnesområden.

Även andra ämnen har fått utökad undervisningstid under de senaste åren. Idrott och hälsa har i grundskolan fått utökad undervisningstid med 20 timmar i mellanstadiet och 80 timmar i högstadiet. Även specialskolans högstadium har fått motsvarande utökning av undervisningstid till ämnet idrott och hälsa. Utökningen har motsvarats av minskningar av undervisningstiden för framför allt elevens val, men även till viss del för slöjd i grundskolan. I samband med att timplanerna blev stadiindelade 2018 utökades timplanen i sameskolans mellanstadium med 48 timmar språkval.¹³

De förändringar i timplanerna som genomförts under det senaste decenniet rör i liten omfattning lågstadiet. Den första utökningen av undervisningstiden för matematik var avsedd för lågstadiet och de två följande var avsedda för mellan- respektive högstadiet. Inga övriga förändringar har skett för lågstadiet.

1.3 Översyn av timplanen för grundskolan och motsvarade skolformer 2021

I *Redovisning av uppdrag om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer 2021*¹⁴ föreslog Skolverket att elevens val avskaffas och att denna tid omfördelas till ämnen och stadier där det finns behov av mer reglerad undervisningstid. Syftet var att skapa en bättre överensstämmelse mellan centralt innehåll och undervisningstid i skolans ämnen och ämnesområden. Förslaget innebar att timmar fördelades främst till de samhällsorienterande (SO) och naturorienterande (NO) ämnena. I förslaget finns också några mindre omfördelningar av undervisningstid till bild och musik i lågstadiet och till hem- och konsumentkunskap i låg- och mellanstadiet.

Regeringen har beslutat att Skolverkets förslag till förändringar i timplanerna genomförs för den anpassade grundskolan från höstterminen 2023. Vidare pågår ett arbete på Regeringskansliet att förbereda förslagen för grundskolan, specialskolan och sameskolan. Skolverket utgår ifrån att de föreslagna förändringarna kommer att genomföras i grundskolan, specialskolan och sameskolan 2024.

1.4 Förberedande uppdrag 2022

I Skolverkets regleringsbrev 2022 anges det att ”Statens skolverk ska förbereda en utökning av undervisningstiden med en timme per dag i lågstadiet. Utökningen bör främst gälla svenskämnen och matematik”. Skolverket valde därför att inleda

¹³ Bet. 2016/17: UbU23.

¹⁴ Skolverket (2021).

uppdraget genom att utarbeta en konsekvensutredning¹⁵, som utgör ett av underlagen i det aktuella uppdraget 2023.

Konsekvensutredningen visade att en utökning av undervisningstiden i lågstadiet med en timme per dag är alltför omfattande. Det lyftes i konsekvensutredningen att det är tveksamt om undervisningstiden på ett relevant sätt skulle kunna schemaläggas inom ramen för skoldagens längd. Konsekvensutredningen pekade vidare på risken att skoldagen kan bli för lång och tröttande för eleverna. Tiden för fritidshemmets verksamhet och modersmålsundervisningen skulle också påtagligt begränsas. Däremot bedömde Skolverket att det finns utrymme för en något mindre utökning av undervisningstiden i lågstadiet.

Vidare visade konsekvensutredningen att utökad tid för svenskämnen kan erbjuda större möjligheter till läsfrämjande arbete och lästräning. Detta kan med fördel ske integrerat i relation till de övriga skolämnena. De praktisk-estetiska ämnena har i lågstadiet få undervisningstimmar jämfört med andra europeiska länder¹⁶ och skulle kunna utökas för att skoldagen ska erbjuda en variation i undervisningsformer och innehåll. Matematikämnet har förhållandevis många undervisningstimmar och Skolverket bedömer att insatser för att förbättra undervisningens kvalitet har större betydelse för måluppfyllelsen än fler undervisningstimmar. Konsekvensutredningen påtalade också att överväganden runt ämnena teckenspråk respektive samiska behöver göras i specialskolan och sameskolan.

1.5 Uppdraget

I Skolverkets regleringsbrev för 2023 (U2023/02053 (delvis) U2023/02132) har myndigheten fått följande uppdrag:

Statens skolverk ska lämna förslag på, och förbereda, en utökning av undervisningstiden i lågstadiet i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Utökningen ska främst gälla svenskämnen och matematik och avse nuvarande årskurser i lågstadiet. Undervisningstiden ska utökas med totalt 178 timmar i lågstadiet. Skolverket ska dels utgå från att en omfördelning av undervisningstid i enlighet med förslagen i myndighetens redovisning av uppdraget om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer (U2021/01957) har genomförts, dels beakta de förslag som lämnats i betänkandet En tioårig grundskola – Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan (SOU 2021:33). När det gäller grundsärskolan ska Skolverket lämna två förslag på utökning av tid, ett förslag som utgår från skolformens befintliga timplan, och ett som utgår från det förslag till ny timplan i ämnen som lämnas i betänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven (SOU 2021:11). I uppdraget ingår att lämna nödvändiga författningsförslag. Myndigheten ska redogöra för ekonomiska och andra konsekvenser av sina förslag genom en analog tillämpning av 14–15 a §§

¹⁵ Skolverkets dnr 2022:968.

¹⁶ European Commission, Eurydice (2022/2023).

kommittéförordningen (1998:1474). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2023.

1.6 Kommentarer till uppdraget

Skolverket tolkar att uppdragets syfte och förväntade resultat är att utökad undervisningstid i lågstadiet ska leda till förbättrade kunskaper för alla elever. Undervisningstid är emellertid bara en av flera faktorer för elevers skolframgång som samspelar med varandra. Sådana faktorer är exempelvis lärartillgång och lärarskicklighet, ekonomiska och personella resurser för halvklasser och stöd till elever med olika behov, huvudmäns och skolors framgång i att främja skolnärvaro, trygghet och studiero, skolornas organisation och ledning samt tillgång till läromedel av hög kvalitet.¹⁷

Ett ensidigt fokus på utökad undervisningstid leder inte automatiskt till ökade kunskaper. Mot bakgrund av skolans kompensatoriska uppdrag finns det anledning att fråga sig om en utökning av undervisningstiden för *alla* elever är bästa sättet att utnyttja befintliga resurser. En mer djupgående analys behövs av vilka åtgärder, utöver en utökning av undervisningstiden, som skulle kunna leda till förbättrade skolresultat.

Ämnen och tid

Skolverket konstaterar att utökningen i uppdraget främst ska gälla ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik, men att uppdragets formulering inte utesluter att andra ämnen kan komma i fråga. I läroplanernas kapitel 1, under rubriken ”Skolans uppdrag” betonas att ”skapande och undersökande arbete samt lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper.” (...) ”Skolan ska även sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.”¹⁸ Skolverket anser att timplanen för lågstadiet behöver utformas så att den främjar denna del av skolans uppdrag.

En utökning av undervisningstiden med 178 timmar betyder att skoldagen i lågstadiet blir i genomsnitt 20 minuter längre. I specialskolans lågstadium innebär det 15 minuters längre skoldag. Överväganden behöver därför göras i vad mån den längre skoldagen kan påverka elevers möjligheter att kunna ta till sig undervisningen i olika ämnen.

I uppdraget ingår vidare att beakta betänkanden från två olika utredningar: *En tioårig grundskola* och *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven*. Vi behöver följaktligen undersöka i vilka delar av betänkandena det finns underlag

¹⁷ Se även Skolverket (2023) Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023.

¹⁸ Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22). Förordning (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lspec22). Förordning (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lsam22). Förordning (SKOLFS 2010:255) om läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22).

som är av vikt för detta uppdrag. I det följande diskuteras hur innehållet i betänkandena bör beaktas i relation till Skolverkets förslag på timplaner.

En tioårig grundskola – Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan

I utredningen om en tioårig grundskola föreslogs ett fyraårigt lågstadium i grundskolan, anpassade grundskolan¹⁹ och sameskolan samt ett femårigt lågstadium i specialskolan. Den garanterade undervisningstiden i lågstadiet föreslogs utökas med 534 undervisningstimmar till nya årskurs 1, som ersätter förskoleklassen. Detta motsvarar tre timmar undervisning per skoldag. Eftersom undervisningstiden idag regleras stadiervis skulle timplanerna vid ett införande av en tioårig grundskola behöva revideras på nytt. Skolverket ser att förslagen i nuvarande uppdrag inte kommer att lägga hinder i vägen för ett framtida införande av en tioårig grundskola.

Utredningen betonar att ett utökat lågstadium i hög grad kommer att behöva integrera förskolans och grundskolans arbetssätt och pedagogik. ”Undervisningen det första året bör därför ha en rik variation av uttrycksformer och arbetssätt samt ha betydande inslag av fysisk aktivitet och utevistelse, lek, estetiska uttrycksformer, samspel och social träning. Detta bör också förtydligas i läroplanerna.”²⁰

Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven

Utredningen *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven* hade som huvuduppdrag att kartlägga, analysera och lämna förslag om skolors stöd- och elevhälsoarbete samt att föreslå insatser för att stärka grundsärskolan. Grundsärskolan benämns i fortsättningen anpassade grundskolan.²¹

I betänkandet gör utredaren en historisk tillbakablick och konstaterar att innehållet i anpassade grundskolan och dess skolformsmässiga föregångare har genomgått stora förändringar. I tidigare skolformer och utbildningar för elever med intellektuell funktionsnedsättning har det funnits ett tydligt samband mellan vilka ämnen elever med intellektuell funktionsnedsättning har fått möjlighet att läsa, utifrån synen på elevernas förutsättningar till lärande och vad de har förmodats ha nytta av i sina framtida liv. Samhällets inställning till personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras rätt till delaktighet i samhället har förändrats, vilket kan antas avspeglas i utbildningens innehåll. Inom ramen för uppdraget att föreslå insatser för anpassade grundskolan skulle utredningen även analysera om timplanerna behövde förändras. Utredningen hade tre utgångspunkter för sina förslag till förändringar av anpassade grundskolans timplan i ämnen. Eleverna skulle för det första ges bättre förutsättningar att

¹⁹ Grundsärskolan bytte namn till anpassade grundskolan 2 juli. 2023.

²⁰ SOU 2021:33, s. 280.

²¹ Skolverket (2023) Stärkt undervisning för elever i anpassade skolformer.

utveckla de kunskaper de behöver för delaktighet i samhället. För det andra skulle timplanerna för grundskolan och timplanerna för ämnen i anpassade grundskolan i så liten utsträckning som möjligt skilja sig åt då det inte finns sakliga skäl med hänsyn till att eleverna har en intellektuell funktionsnedsättning. För det tredje skulle timplanerna underlätta för elever att läsa en kombination av ämnen enligt anpassade grundskolans och grundskolans kursplaner om de har förutsättningar för det.

I utredningen föreslogs förändringar som innebär att den garanterade undervisningstiden justeras för merparten av ämnena i anpassade grundskolans timplan. Den garanterade undervisningstiden ökar enligt förslaget i framför allt svenskämnen och engelska samtidigt som den minskas i framför allt slöjd och i hem- och konsumentkunskap. Vidare föreslogs att antalet timmar i ämnena bild, matematik, NO, slöjd och teknik blir desamma som i grundskolan. Utredningen föreslog dessutom att det införs fördelningsbar undervisningstid i timplanen för ämnen, timmar som kan användas till undervisning utifrån den enskilda elevens behov och önskemål samt huvudmannens möjligheter.

Den data som samlades in under Skolverkets förberedande regeringsuppdrag 2022 om en utökning av undervisningstiden resulterade i en konsekvensutredning som har varit ett användbart kunskapsunderlag inom detta uppdrag.²²

2. Arbetsprocess

I nuvarande uppdrag har grundskolan varit utgångspunkten för fördelning av tid i samtliga skolformer. Skillnader i förslagen till fördelning av utökad tid i samma ämne i olika skolformer är motiverade av skolformsspecifika behov uttryckta av forskare, rektorer, lärare och elever som Skolverket har haft kontakt med under arbetet.

För den anpassade grundskolans ämnen har Skolverket tagit fram två förslag, ett som utgår från gällande timplan (Förslag A) och ett andra förslag som utgår från förslaget i betänkandet till utredningen *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven* (Förslag B).

För sameskolan är förslagen förankrade hos Sameskolstyrelsen. Skolverket har i sina förslag gått Sameskolstyrelsen till mötes i de delar där fördelningsprinciperna för grundskolan frångåtts, till exempel vad gäller ämnet samiska samt fördelningen av tid till SO- och NO- ämnena. Förslagen för specialskolan är förankrade i samråd med specialskolorna. Skolverket har i sina förslag gått specialskolan till mötes i de delar där fördelningsprinciperna för grundskolan frångåtts, till exempel vad gäller ämnet teckenspråk. Specialpedagogiska

²² Skolverkets dnr 2022:968.

skolmyndigheten och specialskolorna motsätter sig dock en utökning av undervisningstiden i specialskolan.

2.1 Aktiviteter

För att samla in underlag och undersöka behov och konsekvenser av utökad undervisningstid i lågstadiet för de obligatoriska skolformerna har Skolverket under hösten 2022 och våren 2023 besökt ett antal referensskolor. Vi besökte fristående, kommunala och statliga skolor i Eslöv, Falun, Göteborg, Gävle, Haparanda, Kiruna, Lidingö, Stockholm, Sävsjö, Varberg, Ånge och Örebro. I samband med besöken har Skolverket intervjuat elever, lärare i fritidshem, förskollärare, lärare i förskoleklass, lågstadielärare, lärare med olika ämnesbehörigheter, elevassistenter och rektorer.

Skolverket har diskuterat behov av utökad undervisningstid samt olika förslag till förändringar av timplanerna i ett antal samråd med olika intressenter. Samråd har genomförts med skolmyndigheter, fackföreningar, huvudmannorganisationer, ämneslärarföreningar, nationella centra och resurscentra för olika ämnen, fritidshemsnätverk, intresseorganisationer, funktionsrättsrörelsen samt med forskare inom fälten skola, pedagogik och barns utveckling och lärande. Frågorna har även tagits upp i Skolverkets referensgrupp av huvudmän samt med lärare från Skolverkets referensskolor.

Då det finns begränsat med forskning om undervisningstid och yngre barns lärande har Skolverket i huvudsak förlitat sig på myndighetsrapporter och statliga utredningar. Förutom de resultat som hämtats ur de ovan beskrivna betänkandena kring *Tioårig grundskola* och *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven* har den årliga europeiska rapporten om undervisningstid från Eurydice särskilt använts.²³

Förslagen till timplaneförändringarna har diskuterats fram mot bakgrund av den information vi samlat in i möten med intressenterna och i tillgängliga skriftliga underlag.

²³ European Commission, Eurydice (2022/2023).

3. Skolverkets förslag

3.1 Grundskolan

I enlighet med uppdraget ska utökningen av undervisningstid främst gälla svenskämnen och matematik och därför har dessa ämnen tillsammans tilldelats den största delen av den föreslagna utökningen. Även ämnena bild, musik, idrott och hälsa, slöjd och teknik har vardera tilldelats ett antal undervisningstimmar. Förslag - Undervisningstid i timmar grundskolan

Skolverkets förslag för utökad undervisningstid i grundskolans lågstadium utgår från förslaget till timplan i Skolverkets redovisning av uppdraget om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer (U2021/01957).

Ämnen	Åk 1–3	Tillägg 178 timmar	Åk 4–6	Åk 7–9	Total tid per ämne
Bild	60	10	80	100	250
Engelska	60	0	220	200	480
Hem- och konsumentkunskap*	40	0	0	90	130
Idrott och hälsa	140	10	180	280	610
Matematik	420	48	410	400	1278
Musik	80	10	80	80	250
NO	145	0	216	289	650
SO	200	0	375	405	980
Slöjd	50	10	140	140	340
Språkval	0	0	48	272	320
Svenska/ Svenska som andra språk	680	80	520	290	1570
Teknik	47	10	65	88	210

* Hem- och konsumentkunskaps timplan är indelad årskurs 1–6 och årskurs 7–9.

Det finns tydliga indikationer på att tidig och grundläggande träning i läsning, skrivning²⁴ och matematik är av betydelse för en elevs fortsatta skolframgång.²⁵ Sedan den 1 juli 2019 gäller garantin för tidiga stödinsatser, den så kallade, *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser*, för förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan, specialskolan och sameskolan.^{26 27} Syftet med garantin är att uppmärksamma elever som är i behov av stöd i sitt lärande, och att stödinsatser i svenska, svenska som andraspråk och matematik ska sättas in tidigt. Det långsiktiga målet är att fler elever ska nå en fullständig utbildning.²⁸

²⁴ Skolverket (2023) PIRLS 2021.

²⁵ Skolinspektionen (2022) s.47.

²⁶ 3 kap. 4 § skollagen.

²⁷ Prop. 2017/18:195.

²⁸ SOU 2021:33, s.266.

Skolinspektionen har ett pågående regeringsuppdrag om att följa upp och utvärdera garantin för tidiga stödinsatser. Uppdraget ska slutredovisas i december 2024.²⁹

Skolverket har valt att föreslå att en stor del av utökningen läggs på svenskämnen. Denna prioritering avser att även stödja utvecklingen av kunskaper i skolans övriga ämnen, inklusive matematik. Åtgärder för att främja läs- och skrivinlärning i de tidiga skolåren bedöms vara ett effektivt sätt att förebygga skolsvårigheter på längre sikt.^{30 31}

I samråd och samtal inom detta uppdrag har lärare, skolledare och andra intressenter genomgående betonat vikten av att elever lär sig läsa text i tidig ålder, vilket ses som en förutsättning för skolframgång. Kartläggningen över undervisningstid i europeiska länder visar också tydligt att det område som ägnas mest undervisningstid är läs- och skrivutveckling, inklusive litteratur. Detta gäller särskilt undervisningstid i de yngre åldrarna (primary education).³² Årets Eurydice rapport, som jämför timplaner i olika ämnen i europeiska länder sammanfattar också forskning om undervisningstid. Forskningen pekar mot att undervisningstid tillsammans med undervisning som bygger på höga förväntningar, tydlig och återkommande återkoppling till eleven utifrån vad hen förväntas lära sig kan vara faktorer som spelar roll för elevers kunskapsutveckling. Särskilt god effekt ger utökad undervisningstid om den kombineras med andra skolstödande åtgärder och riktas mot elever med mindre fördelaktiga hemförhållanden.³³

Resultaten i den senaste stora internationella mätningen av elevers läsförmåga i årskurs 4, PIRLS 2021³⁴, visar att andelen svenska elever som presterar på en låg nivå eller under låg nivå har ökat och att skillnaden i resultat ökar mellan de högst och de lägst presterande eleverna. Utökad tid för svenskämnen kan erbjuda elever möjligheter till läsfrämjande arbete och lästräning.

I matematik har Sverige jämfört med andra europeiska länder ganska gott om undervisningstid i alla stadier.³⁵ Ämnet har den senaste tioårsperioden fått utökad undervisningstid. Sammantaget bedömer därför Skolverket att det finns större anledning till att svenskämnen får mer tid än matematiken i vårt förslag. Samtidigt är det viktigt att påpeka att det i dagsläget inte finns något belägg för att den utökning med 330 timmars undervisningstid i matematik som genomförts under den senaste tioårsperioden har lett till förbättrade betyg.^{36 37} Det finns i Skolverkets analys inte heller några signaler från lärare eller skolledare att det är just mer undervisningstid som behövs.

²⁹ Skolinspektionen (2023).

³⁰ SOU 2017:35, s. 261.

³¹ SNS analys (2020).

³² Skolverkets dnr 2022:968.

³³ European Commission, Eurydice (2022/2023).

³⁴ Skolverket (2023) PIRLS 2021.

³⁵ European Commission, Eurydice (2022/2023).

³⁶ Sveriges ingenjörer (2021).

³⁷ Skolverkets statistik.

Skolinspektionens delredovisning av regeringsuppdraget att följa upp och utvärdera *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser* visar att stöd oftare ges för den språkliga utvecklingen än för den matematiska i både förskoleklass, årskurs 1 och årskurs 3, samt att skolor i mindre utsträckning tenderar att ge stöd till yngre elever och till flickor. Matematik är emellertid fortsatt ett ämne där många elever har svårigheter att uppnå godtagbara kunskaper och att få godkända betyg. Det finns därför skäl att tillföra undervisningstid även i matematik.

Betänkandet *En tioårig grundskola* betonar att de ”praktisk-estetiska ämnena”, såsom bild, musik och slöjd, samt fysisk aktivitet och rörelse för de yngre eleverna även bör återspeglas i timplanen för lågstadiet”.³⁸ Skolverket föreslår därför utökad undervisningstid i ämnena bild, musik och slöjd samt i idrott och hälsa. Fler timmar i dessa ämnen ger eleverna möjlighet till rörelse samt intellektuellt och praktiskt arbete i förening med sinnliga och estetiska upplevelser. Kunskaper i bild och musik har dessutom blivit mer betydelsefulla i dagens samhälle, där budskap inte enbart kommuniceras i text, utan i större utsträckning genom andra uttrycksformer, exempelvis bild och musik.

Även ämnet teknik har tilldelats ett antal timmar i förslaget. Med tanke på teknikens betydelse i samhället anser Skolverket att ämnet bör få utökad undervisningstid. Teknikämnet kan också på ett naturligt sätt kopplas till betänkandets formulering att undervisningen ska främja elevernas förmåga att lära genom ”utforskande, praktiska arbetsätt”.³⁹

En förutsättning för en längre skoldag är att undervisningen i samtliga ämnen är varierad och erbjuder eleverna möjligheter att lära på många olika sätt. Den föreslagna utökningen av tiden med sammanlagt 50 undervisningstimmar i bild, musik, slöjd, idrott och hälsa samt teknik kan, förutom fördjupade kunskaper i dessa ämnen, även bidra till variation i skolarbetet i stort. Även om tillägget av tid i varje ämne är litet innebär det att eleverna får möjlighet att möta ämnena kontinuerligt under hela lågstadiet och därmed få möjlighet att utveckla sina kunskaper över tid.

Några ämnen i lågstadiet har inte tilldelats undervisningstid i förslaget för grundskolan. Hem- och konsumentkunskap har inte tilldelats mer tid då ämnet vanligtvis läses först i mellanstadiet. NO- och SO-ämnena kommer genom de planerade förändringarna inför hösten 2024 att få en väsentlig utökning av undervisningstiden i mellan- och högstadierna. Engelska har vid en internationell jämförelse lite undervisningstid i lågstadiet.⁴⁰ Med tanke på de mycket goda resultat som elever i svensk skola har i engelska föreslår vi emellertid ingen utökad tid i detta ämne.⁴¹

³⁸ SOU 2021:33, s. 18.

³⁹ Ibid. s. 284.

⁴⁰ European Commission, Eurydice (2022/2023).

⁴¹ Skolverkets statistik.

3.2 Anpassade grundskolan

För anpassade grundskolan har inför höstterminen 2023 en förändring av timplanen genomförts i enlighet med Skolverkets förslag från 2021, där elevens val har tagits bort och timmarna fördelats på övriga ämnen.⁴² Skolverkets förslag från 2021 var samordnat med det mer omfattande förslaget för anpassade grundskolan, som presenterades i betänkandet *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven*. De två timplaneförslagen hade olika förutsättningar men hade samordnats på så sätt att betänkandets förslag kan utgöra en fortsättning på Skolverkets förslag. Skolverket förordar i detta uppdrag att regeringen går vidare med betänkandets förslag (förslag B) när det gäller timplanen för ämnen i anpassade grundskolan.

Förslag A - Undervisningstid i timmar anpassade grundskolan

Skolverkets förslag A för utökad undervisningstid i ämnen i anpassade grundskolans lågstadium utgår från timplanen som började gälla för anpassade grundskolan läsåret 2023/24.

Ämnen	Åk 1–3	Tillägg 178 timmar	Åk 4–6	Åk 7–9	Total tid per ämne
Bild	60	10	75	90	235
Engelska	35	25	55	90	205
Hem- och konsumentkunskap	230	0		295	525
Idrott och hälsa	245	0	245	260	750
Matematik	400	51	400	415	1266
Musik	120	0	125	150	395
NO	145	0	216	289	650
SO	185	0	255	350	790
Slöjd	175	0	260	235	670
Svenska/ Svenska som andra språk	450	80	450	400	1380
Teknik	45	12	60	85	202

*Hem- och konsumentkunskaps timplan är indelad årskurs 1–6 och årskurs 7–9.

⁴² Skolverket (2021).

Förslag B – Undervisningstid i timmar anpassade grundskolan

Skolverkets förslag B för utökad undervisningstid i ämnen i anpassade grundskolans lågstadium utgår från förslagen på undervisningstid i betänkandet "Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven".

Ämnen	Åk 1–3	Tillägg 178 timmar	Åk 4–6	Åk 7–9	Total tid per ämne
Bild	60	10	80	100	250
Engelska	45	15	155	180	395
Hem- och konsumentkunskap*	147	0		246	393
Idrott och hälsa	245	0	245	260	750
Matematik	420	48	410	400	1278
Musik	125	0	101	95	321
NO	145	0	216	289	650
SO	185	0	255	350	790
Slöjd	50	10	140	140	340
Svenska/ Svenska som andra språk	538	80	510	400	1528
Teknik	47	10	65	88	210
Fördelningsbar tid	20	5	48	90	163

*Hem- och konsumentkunskaps timplan är indelad årskurs 1–6 och årskurs 7–9.

Förslag på undervisningstid i ämnesområden i anpassade grundskolan

Skolverkets förslag för utökad undervisningstid i ämnesområden i anpassade grundskolan som utgår från timplanen som började gälla för anpassade grundskolan läsåret 2023/24.

Ämnesområden	Åk 1–3	Tillägg 178 timmar	Åk 4–6	Åk 7–9	Totaltid per ämnesområde
Estetisk verksamhet	315	0	340	360	1015
Kommunikation	315	0	340	360	1015
Motorik	315	0	340	360	1015
Vardagsaktiviteter	315	0	340	360	1015
Verklighetsuppfattning	315	0	340	360	1015
Fördelningsbar tid	300	178	640	650	1768

Förslag till ändringar i anpassade grundskolan följer på förslagen för grundskolan, utifrån skollagens portalparagraf⁴³ om likvärdighet mellan skolformer.⁴⁴ Det innebär att Skolverkets timplaneförslag för anpassad grundskola bygger på grundprincipen om att ämnen i den anpassade grundskolans ska förstärkas på samma sätt som i grundskolan. Motiven för att öka tiden för svenskämnen, matematik, teknik, och praktisk-estetiska ämnen är desamma för båda skolformerna.

När principen för fördelning av timmar enligt ovan genomförts fördelas resterande timmar utifrån anpassade grundskolans specifika behov. Motiven hämtas från Skolverkets analys av behoven inför revideringen av kursplanerna 2022 och utredningen *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven*. Det handlar till exempel om att utöka timmarna i ämnet engelska, som har väsentligt lägre undervisningstid i anpassade grundskolan än grundskolan. Utredningen öppnar för att införa fördelningsbar tid i anpassade grundskolans ämnen. Sådan tid finns redan i ämnesområdena. Skolverkets timplaneförslag tar fasta på möjligheten och föreslår att några timmar används för att förstärka fördelningsbar tid för elever som läser ämnen.

⁴³ 1 kap. 9 § skollagen.

⁴⁴ Den 1 juli 2024 kommer garantin för tidiga stödinsatser att börja gälla i anpassade grundskolan. Nya nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik kommer samtidigt att bli obligatoriska att använda i årskurs 1 och 3, se www.skolverket.se.

3.3 Specialskolan

Specialskolan är till skillnad från grundskolan tioårig och har ett fyraårigt lågstadium. Timplanen för skolformen är mer omfattande och undervisningen är tvåspråkig, svenska och svenskt teckenspråk. Skolformen vänder sig också till grupper av elever med olika funktionsnedsättningar.

Förslag - Undervisningstid i timmar specialskolan

Skolverkets förslag för utökad undervisningstid i specialskolans lågstadium utgår från förslaget till timplan i Skolverkets redovisning av uppdraget om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer (U2021/01957).

Ämnen	Åk 1–4	Tillägg 178 timmar	Åk 5–7	Åk 8–10	Total tid per ämne
Bild	70	10	90	90	260
Engelska	95	0	220	200	515
Hem- och konsumentkunskap*	50	0	0	80	130
Idrott och hälsa	190	10	180	270	650
Rörelse och drama	90	10	80	75	255
Matematik	560	48	410	400	1418
NO	227	0	216	261	704
SO	319	0	342	400	1061
Slöjd	85	10	140	125	360
Språkval	0	0	48	272	320
Svenska/ Svenska som andra språk	780	40	500	280	1600
Teckenspråk	320	40	205	200	765
Teknik	52	10	65	83	210

*Hem- och konsumentkunskaps timplan är indelad årskurs 1–7 och årskurs 8–10.

Elever i specialskolan läser i de flesta ämnen enligt samma kursplaner som grundskolan. Timplanen bör sålunda så långt som möjligt motsvara grundskolans utom i de fall då det kan vara motiverat med skillnader utifrån elevgruppernas behov. I detta förslag fördelas undervisningstimmarna lika mellan svenska och teckenspråk. Teckenspråk är förstaspråk för elever med dövhet. Det är därför viktigt att undervisningstiden fördelas lika mellan ämnena, så att eleverna får möjlighet att utveckla en funktionell tvåspråkighet. Specialskolan har dock redan betydligt fler undervisningstimmar än grundskolan och det är därför särskilt viktigt att noggrant överväga om det är lämpligt att tillföra ytterligare tid i lågstadiet. Skolformen har en del elever som är beroende av långa resor varje dag eller behöver bo på internat. Detta kan enligt företrädare för specialskolorna påverka deras möjligheter att orka med långa skoldagar. Specialpedagogiska

skolmyndigheten samt rektorer och lärare som Skolverket samtalat med uttrycker sig starkt kritiskt mot en utökning.

3.4 Sameskolan

Sameskolan består av årskurs 1–6. Skolverkets förslag till utökad timplan i sameskolan skiljer sig åt mot övriga förslag bland annat därför att sameskolan har undervisning på två språk, svenska och samiska, och därigenom en mer omfattande timplan.

Förslag - Undervisningstid i timmar sameskolan

Skolverkets förslag för utökad undervisningstid i sameskolans lågstadium utgår från förslaget till timplan i Skolverkets redovisning av uppdraget om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer (U2021/01957).

Ämnen	Åk 1–3	Tillägg 178 timmar	Åk 4–6	Åk 7–9	Totaltid per ämne
Bild	60	10	80	x	150
Engelska	60	0	220	x	280
Hem- och konsumentkunskap*	50	0		x	50
Idrott och hälsa	150	10	160	x	320
Matematik	420	28	410	x	858
Musik	60	10	60	x	130
NO	110	15	200	x	325
SO	130	15	270	x	415
Samiska	400	25	400	x	825
Slöjd	60	10	130	x	200
Språkval	0	0	48	x	48
Svenska/ Svenska som andra språk	400	45	510	x	955
Teknik	40	10	45	x	95

*Hem- och konsumentkunskaps timplan är indelad årskurs 1–6 och årskurs 7–9.

Sameskolan ska bland annat ansvara för att varje elev kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt samt kan tala, läsa och skriva samiska och vara funktionellt tvåspråkig. Skolverket föreslår att svenskämnen tilldelas 45 timmar och ämnet samiska tilldelas 25 timmar. Skillnaden i timantal baseras på de behov som sameskolorna uttryckt gällande möjligheten att följa upp elevernas resultat i arbetet med obligatoriska bedömningsstöd och nationella prov enligt garantin för tidiga stödinsatser, 3 kap. skollagen. Motsvarande bedömningsstöd och prov finns inte i samiska.

Ämnet matematik tilldelas 28 timmar i Skolverkets förslag. Det finns inte några önskemål från lärare på sameskolorna och från samråden om väsentligt mer undervisningstid i matematik. Från referensverksamheten finns önskemål om mer undervisningstid i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena. Dessa ämnen har färre timmar i sameskolan än i grundskolan. Skolverket föreslår därför att dessa ämnen tilldelas 15 timmar var. Resten av den utökade undervisningstiden har av samma skäl som i grundskolan fördelats på ämnena bild, musik, slöjd, teknik samt idrott och hälsa.

Skolformen har en del elever som reser långt till skolan, vilket kan påverka deras möjligheter att orka med långa skoldagar.

3.5 Författningsförslag

Då den minsta totala undervisningstiden utökas med 178 timmar inom lågstadiet i grundskolan, anpassade grundskolan (inom ämnen och ämnesområden), sameskolan och specialskolan behöver ändringar göras i de bestämmelser i skollagen (10 kap. 5 §, 11 kap. 7 §, 12 kap. 5 § samt 13 kap. 5 § skollagen) som beskriver den minsta totala undervisningstiden för respektive skolform.

Det behöver även ske en förändring i 9 kap. 14 § skolförordningen, där ett visst antal timmar i ämnet svenska utökas så att samma förhållande består mellan svenska och det totala antalet timmar utifrån nuvarande bestämmelser och timplan. Se *bilaga 1*.

I *bilaga 2* finns förslag till utökad undervisningstid och fördelning av timmar till bilagorna 1, 2, 3 och 4 i skolförordningen det vill säga timplanerna för grundskolan och de motsvarande skolformerna. Lågstadiet utökas med 178 timmar, vilket medför att fördelningen av timmar i de olika ämnena utökas och fördelas på annat sätt än jämfört med nuvarande timplaner. Förslagen, vad gäller skolformerna grundskola, specialskola samt sameskola utgår från Skolverkets tidigare förslag till fördelning av undervisningstid från uppdraget om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer.⁴⁵ När det gäller anpassad grundskola utgår ett förslag för ämnen och ämnesområden från den nuvarande timplanen. I uppdraget ingår även ett förslag för ämnen som utgår från betänkandet *Bättre möjligheter för eleven att nå kunskapskraven* avseende den anpassade grundskolan.

⁴⁵ Skolverkets dnr 2020:495.

4. Konsekvenser

De som berörs av förslagen är elever i de obligatoriska skolformerna, cirka 120 000 elever per läsår. Även lärare och rektorer i samtliga grundskolor, anpassade grundskolor, sameskolor och specialskolor med undervisning i lågstadiet berörs. Vidare berörs också huvudmän, kommunala och enskilda, med undervisning i lågstadiet samt Sameskolstyrelsen och Specialpedagogiska skolmyndigheten.

4.1 Konsekvenser för verksamheterna

Förändringar av timplanerna påverkar huvudmännens och rektorernas planering och organisering av verksamheten. En utökning med 178 timmar i lågstadiet innebär förändrad personalplanering och rekrytering av lärare. Användningen av skolans lokaler behöver ses över liksom schemaläggning och skolskjutsar. Skollunch, eventuella mellanmål och raster kan komma att behöva ändras. Samverkan med fritidshemmet och organisationen av modersmålsundervisning påverkas också.

Tillgång till behöriga lärare

Utökningen av undervisningstiden förväntas öka efterfrågan på lärare med relevant utbildning. Läsåret 2022/23 finns lärare motsvarande 23 216 heltidstjänster i årskurs 1–3 i grundskolan. 76,7 procent av dessa är behöriga. I anpassade grundskolan finns lärare motsvarande 370 heltidstjänster i årskurs 1–3, varav 10,5 procent är behöriga. I sameskolan finns lärare motsvarande 10,8 heltidstjänster i årskurs 1–3 varav 45,3 procent är behöriga. Specialskolan har totalt 245 heltidstjänster i årskurserna 1–10 varav 43 procent är behöriga.

En grov uppskattning av behovet av ytterligare utbildade lärare i årskurs 1–3 för att bibehålla befintlig lärartäthet är cirka 2 300 lärare. Enligt Skolverkets senaste lärarprognos från 2021 kommer det totala behovet av lärare utifrån dåvarande förutsättningar att minska med cirka 1 500 lärare för årskurs 1–3 fram till 2035 på grund av minskade elevkullar.⁴⁶ Den beräknade examinationen av grundlärare med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3 bedömdes utifrån dessa förutsättningar vara tillräckligt stor för att tillgodose examinationsbehovet av nya lärare. Dessa skattningar innefattar dock att många obehöriga lärare kommer att jobba kvar i skolan och behöva behörighetsgivande utbildning eller fortbildning. Det tillkommande behovet av utbildade lärare som skattas som en följd av förslagen här innebär också att den beräknade examinationen riskerar att vara otillräcklig, vilket kan leda till en ökad andel obehöriga lärare i de aktuella årskurserna. Om inte insatser görs för att utbilda fler grundlärare med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3 riskerar detta leda till en ökad konkurrens om behöriga lärare.⁴⁷ Det skulle även kunna leda till att speciallärare behöver nyttjas

⁴⁶ Skolverkets statistik.

⁴⁷ Ibid.

för klassundervisning, vilket skulle kunna ge negativa konsekvenser för elever i behov av särskilt stöd.

Lärare i fritidshemmet har ofta behörighet i ett praktiskt-estetiskt ämne, vilket kan ge den gruppen lärare ökad undervisningstid. Andelen behöriga lärare i fritidshem är dock låg, 43 procent. Även om en utökning av den garanterade undervisningstiden skulle innebära att fritidshemmets verksamhet minskar något är det rimligt att tro att de behöriga lärarna även fortsättningsvis kommer att arbeta inom fritidshemmet.

4.2 Elevers behov i relation till en utökning av undervisningstiden

Referensgrupper och samråd har uppmärksammat risker med en utökning av undervisningstiden. Vid en utökning av undervisningstiden vill Skolverket betona att det finns behov av olika åtgärder för att förebygga dessa risker.

Behov av varierade arbetssätt

Ett ökat fokus på elevens tidiga läs-, skriv- och matematikutveckling under skoldagen behöver innebära en undervisning som är rik på uttrycksformer och varierade arbetssätt.⁴⁸ Det är av vikt att undervisningen i alla ämnen anpassas för att motverka alltför teoritunga skoldagar. I annat fall finns risk för att elever inte upplever skoldagen som meningsfull och därmed inte orkar delta i undervisningen. Eleverna i lågstadiet har mycket olika förutsättningar och de har olika uthållighet. Erfarenheter från Danmark visar att mer undervisningstid inte automatiskt leder till förbättrade resultat och alltför långa skoldagar riskerar att bli mindre effektiva då många elever blir för trötta.⁴⁹

Modersmålsundervisningen är viktig för elevers skolresultat

Forskning pekar mot att elever som har ett annat modersmål än svenska och som följer undervisningen i ämnet modersmål förbättrar sina skolresultat mer än de elever som inte deltar i undervisningen.⁵⁰ Undervisningen i modersmål ligger i mycket hög grad utanför det vanliga schemat och samordnas ofta mellan skolor och inom huvudmännens ansvarsområden. I praktiken innebär det att undervisningen anordnas utanför den ordinarie skoldagen, vanligtvis efter skoldagens slut. Det förekommer också att modersmålsundervisningen förläggs under håltimmar, på längre raster eller på morgonen innan skoldagen startar.⁵¹ Skolverket har i samband med skolbesök vid referensskolor pratat med modersmållärare som påpekar att undervisning som genomförs efter skoldagens slut innebär trötta elever, konkurrens med fritidsaktiviteter och riskerar att leda till mindre samvaro med kamrater. Elever som läser modersmål har alltså redan

⁴⁸ SOU 2021:33 s.19.

⁴⁹ Det nationale forsknings- og analysecenter for vaelfaere (2020).

⁵⁰ Ganuza, & Hedman (2018).

⁵¹ SOU 2019:18.

längre skoldagar som i vissa fall inbegriper förflyttning eller busstransport till andra lokaler. Om skoldagen utökas finns därför en risk att vissa elever avstår från undervisningen och därmed får försämrade förutsättningar att lära genom sitt modersmål.

Mindre tid i fritidshemmet

Cirka 80 procent av samtliga barn i lågstadieålder är inskrivna i fritidshemmet.⁵²

Undervisningen i fritidshemmet ska erbjuda en meningsfull fritid där elevernas utveckling och lärande stimuleras. Fritidshemmet kompletterar skolan.

Undervisningen i fritidshemmet är situationsstyrd, upplevelsebaserad och grupporienterad samt utgår från elevens behov, intressen och initiativ.⁵³

Undervisningen ska utmana eleverna genom att inspirera till nya upptäckter. Den ska även erbjuda en variation av arbetssätt, uttrycksformer och lärmiljöer där omsorg och lärande är centrala delar. Eleverna ska också få möjlighet till rekreation och vila. Om skoldagens längd utökas kan det innebära mindre undervisningstid för eleverna i fritidshemmet.

Undanträngning av stödinsatser

En utökning av undervisningstiden kräver förändring av organisation och planering, vilket i sin tur får stora ekonomiska och personella konsekvenser. I ett läge där huvudmän har begränsade eller minskande ekonomiska resurser och ändå ska erbjuda en utökning av undervisningstiden kan ekonomiska medel och lärarresurser som hittills varit avsedda för stöd till vissa elever behöva användas för att utöka den lagstadgade undervisningstiden. I de samtal och diskussioner som genomförts med lärare, rektorer och andra intressenter inom ramen för detta uppdrag och det förberedande uppdraget under 2022 har riskerna med undanträngning av stödundervisning uppmärksamats. Detta skulle kunna innebära stora negativa konsekvenser för de elever som mest behöver stöd i skolan.

Behov av olika resurser

Det är ovanligt att det är just mer undervisningstid för alla elever som efterfrågas av lärare, rektorer och annan pedagogisk personal som deltagit i möten och samråd med Skolverket. De efterlyser i första hand mer resurser för att höja kvaliteten på den undervisning som genomförs inom ramen för dagens timplaner: kompetensutveckling, skolbibliotek, läromedel, gruppstorlekar, halvklasser. Bristen på behöriga lärare kan också göra att mer undervisning genomförs av obehöriga lärare, vilket skulle kunna resultera i försämrade resultat. Skolverket anser därför att det är av största vikt att en utökning av undervisningstiden åtföljs av tillräckliga ekonomiska medel från stat och huvudmän och att det genomförs insatser för att öka tillgången på utbildade lärare i lågstadiet. En alternativ åtgärd till en generell utökning av undervisningstiden för alla elever är att motsvarande

⁵² Skolverkets statistik.

⁵³ Lgr22, Lspec22, Lsam22. kapitel 4.

resurser ställs till skolornas förfogande för andra insatser som kan främja en kunskapsutveckling baserad på elevernas varierande behov.

De underlag Skolverket har tagit del av från specialskolan visar tydligt att en ökad undervisningstid innebär ett antal risker, bland annat utifrån ett barnrättsperspektiv. Eleverna i denna skolform har mer undervisningstid per stadium och har redan idag längre skoldagar. Dessutom bor många elever på annan ort och åker skolskjuts långa sträckor. De elever som har sitt boende i anslutning till specialskolan har komprimerade dagar på grund av hemresor under veckosluten. Att öka undervisningstiden innebär en risk att elevernas tid med familjen minskar, vilket kan ifrågasättas utifrån barnens bästa. Om undervisningstiden för ämnen ökar, kommer vistelsetiden på fritidshemmet att minska. Därmed minskar tiden eleverna har för att umgås med kamrater med liknande språkliga förutsättningar och för teckenspråkiga elever att använda och utveckla sitt modersmål. Denna möjlighet kan vara begränsad för många elever utanför specialskolan. Därför ser Skolverket att specialskolans timplan bör kvarstå utan ytterligare tid i timplanen.

4.3 Kostnader

Kostnaderna för undervisning och lärverktyg i de obligatoriska skolformerna är under ett läsår cirka 83,3 miljarder kronor.⁵⁴ Den del av de totala kostnaderna som rör lågstadiet uppskattas till ca 30 procent, det vill säga ca 25 miljarder kronor. En utökning av undervisningstiden med 178 timmar i lågstadiet innebär en utökning med cirka 10 procent. En mycket grov uppskattning av kostnaderna för den utökade undervisningstiden blir då 2,5 miljarder kronor. Eftersom en utökning av den obligatoriska undervisningstiden sannolikt innebär en minskning av fritidsverksamheten och även av undervisningen i modersmål uppskattas besparingen för dessa två verksamheter bli cirka 0,5 miljarder kronor. Kostnaden för utökningen av undervisningstid blir då cirka 2 miljarder kronor. Till detta bör sedan läggas statens kostnader för utökad lärarutbildning samt huvudmännens eventuella utökade kostnader för rekrytering, lokaler och elevhälsa.

⁵⁴ Skolverkets statistik.

4.4 Barnets bästa

Enligt 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) syftar utbildningen inom skolväsendet till att främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skolverkets samlade bedömning är att en utökning av undervisningstiden med 178 timmar i lågstadiet är förenligt med barnets bästa, undantaget i specialskolan. Utökningen av undervisningstid förväntas generellt ge eleverna en stabilare grund för sin språk- och matematikutveckling. Goda kunskaper i undervisningsspråket är en förutsättning för utveckling i skolans samtliga ämnen. Genom att den obligatoriska tiden i skolan ökar kommer elever som har små möjligheter att använda det svenska språket utanför skolan och som inte deltar i fritidshemmets verksamhet, ges ökad exponering för språket, vilket kan gynna deras språkutveckling.

En utökning av undervisningstiden innebär dock risker för att vissa elever av olika skäl inte kan hantera en längre skoldag och att det kan påverka dessa elevers inställning till skolan negativt. Skolverket anser därför att införandet av utökad undervisningstid behöver åtföljas av nationella och lokala insatser för att anpassa undervisningen till de längre skoldagarna.

4.5 Jämställdhet

Förslaget bedöms inte innebära några negativa konsekvenser för skolans jämställdhetsuppdrag eller för jämställdheten i samhället i övrigt. Att eleverna får mer undervisning i ämnen som stärker deras språkutveckling och deras matematiska kunnande bör vara gynnsamt för alla elever.

4.6 Funktionshinder

Utifrån ett funktionshinderperspektiv bedömer Skolverket att utökad undervisningstid i svenskämnen, samiska och matematik kan gynna elever med läs- och skrivsvårigheter och matematiksvårigheter samt elever med intellektuell funktionsnedsättning.

4.7 Nationella minoriteter

I sameskolan utökas undervisningen i samiska. Ämnena samiska och modersmål som nationellt minoritetsspråk i grundskolan, anpassade grundskolan och specialskolan kan dock påverkas negativt i det fall timplanen utökas så att modersmålsundervisningen får sämre förutsättningar att genomföras.

4.8 Europeiska unionen och Europarådet

Skolverket bedömer att förslagen inte innebär några avsteg från de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Förslagen överensstämmer med Europeiska rådets rekommendation om en övergripande strategi för språkundervisning och språkinläring 2019.⁵⁵

Förslagen överensstämmer även med Europeiska rådets rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande.⁵⁶

Förslagen överensstämmer även med Europarådets *Recommendation CM/Rec (2014)5 of the Committee of Ministers to member States on the importance of competences in the language(s) of schooling for equity and quality in education and for educational success*.⁵⁷

4.9 Kommuner och regioner

Regleringen bedöms få effekter för kommuner i egenskap av huvudmän för utbildningen. Kommuner som huvudmän kommer att behöva stödja skolorna vid nyrekrytering av lärare och justera organisationen efter de nya förutsättningarna. Tillgången till legitimerade lärare är begränsad och rekrytering av personal beräknas bli ännu svårare. Huvudmän kan komma att behöva utöka anslagen till kompetensutveckling inom organisationen.

Det ingrepp i den kommunala självstyrelsen som förslaget innebär bedöms dock vara proportionerligt i förhållande till en förväntad förbättring av elevernas möjligheter att uppnå goda resultat.

4.10 Företag

De föreslagna ändringarna bedöms inte ha någon påverkan på konkurrensförhållanden mellan företag eftersom bestämmelserna gäller för alla skolor. Regleringen bedöms få samma effekter för företag i egenskap av huvudmän för fristående skolor som för offentliga. Enskilda huvudmän kommer att behöva stödja skolorna vid nyrekrytering av lärare och justera organisationen efter de nya förutsättningarna.

⁵⁵ Official Journal of the European Union (2019).

⁵⁶ Europeiska unionens officiella tidning (maj 2018).

⁵⁷ Europarådet (2014).

5. Samråd

Skolverket har bjudit in och genomfört samråd om utökad undervisningstid i lågstadiet med för uppdraget berörda aktörer. Nedan listas genomförda samråd.

Möte med Skolverkets referensgrupp av kommunala och enskilda huvudmän 31 mars, 2023

Närvarande: Sollentuna kommun, Västerås kommun, Mora kommun, Skövde kommun, Hudiksvalls kommun, Skellefteå kommun, Älvdalens utbildningscentrum, Lärande i Sverige AB.

Inbjudna men med förhinder: Halmstads kommun, Värnamo kommun, Borås kommun, Academedia - praktiska gymnasiet, Uppsala kommun.

Samråd med myndigheter och organisationer 19 april, 2023

Närvarande: Sameskolstyrelsen, Skolinspektionen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Sveriges lärare, Sveriges kommuner och regioner, Friskolornas riksförbund, Idéburna skolors riksförbund och Waldorfskolofederationen.

Inbjudna men med förhinder: Sametinget, Skolforskningsinstitutet, Kommunal, Sveriges skolledare.

Samråd med ämnes-, och intresseföreningar samt nationella centra 26 april, 2023

Närvarande: Bildlärares riksförening, Fritidshem nationellt nätverk, Föreningen slöjdlärarna, Musiklärares riksförening, Nationellt centrum för svenska som andraspråk, Svenska rytmikförbundet.

Inbjudna men med förhinder: Föreningen lärare i religionskunskap, Föreningen lärare i samhällskunskap, Föreningen lärare i svenska som andraspråk, Föreningen stöd barnverket, Föräldraalliansen Sverige, Geografilärares riksförening, Historielärares förening, Kemilärares resurscentrum, LMNT - Riksföreningen för lärare i matematik, naturvetenskap, teknik, naturvetenskap och teknik, Nationellt resurscentrum för biologiundervisning, Nationellt resurscentrum för fysik, Nationellt centrum för naturvetenskapernas och teknikens didaktik, Nationellt centrum för matematikutbildning, Nationellt resurscentrum för teknikundervisning i skolan, Språklärares riksförbund, Svenska idrottslärares förening, Svenska kommittén för hushållsvetenskap, Svensklärares förening, Sveriges elevråd – SVEA, Sveriges Matematiklärares förening (SMaL).

Möte med ledamöterna i Skolverkets samråd med funktionshindersrörelsen 16 maj, 2023

Närvarande: Unga rörelsehindrade, Unga hörselskadade, Riksförbundet FUB, Riksförbundet attention, Astma- och allergiförbundet, Svenska OCD förbundet, Personskadeförbundet RTP, Autism Sverige, Svenska diabetesförbundet, Afasiförbundet, Funktionsrätt Sverige, Synskadades riksförbund, Sveriges dövas riksförbund, Riksföreningen JAG, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar.

Inbjudna men med förhinder: Unga med synnedläggelse, Hjärnskadeförbundet hjärnkraft, Huvudvärksförbundet.

Samråd med forskare 8 juni, 2023

Representerade: Lunds universitet, Linnéuniversitetet, Göteborgs universitet, Karolinska institutet. Mälardalens universitet, Linköpings universitet.

Även andra forskare från följande universitet var inbjudna men hade förhinder att närvara: Göteborgs universitet, Linköpings universitet, Lunds universitet, Uppsala universitet, Mälardalens universitet, Umeå universitet och Stockholms universitet.

Samråd med lågstadielärare från Skolverkets referensskolor 4, 12 och 18 september, 2023

Närvarande: Milboskolan, Gävle; Vallssjöskolan, Sävsjö; Brickebackens skola, Örebro; Varöbackaskolan, Varberg; Torsviks skola, Lidingö; Nya Raketskolan, Kiruna; Birgittaskolan, Örebro; Gamlestadsskolan, Göteborg; Hällsboskolan, Stockholm.

Inbjudna men med förhinder: Innovitaskolan, Falun; Björkbackaskolan, Ånge; Botkyrka friskola, Botkyrka; Herrehagsskolan, Karlstad; Särskolan Eden, Haparanda; Ekeskolan, Örebro; Sameskolan, Kiruna.

6. Ikraftträdande

Skolverket föreslår att förändringar i timplanerna i möjligaste mån samordnas med varandra så att en situation undviks där skolor under flera år behöver ha olika timplaner för olika årskurser. Förändringar i timplanerna har redan införts under en lång rad av år i samband med olika regeringsbeslut och förändringar är redan förutsedda inför höstterminen 2024. I det fall regeringen avser att genomföra en tioårig grundskola kan det vara lämpligt att slå ihop utökningen av undervisningstiden i detta uppdrag med de undervisningstimmar som kommer att föreslås för den nya årskurs 1. På så sätt ges skolor och huvudmän förutsättningar att förbereda sig för ett välplanerat genomförande. I det fall utökningen som Skolverket föreslår i denna redovisning inte samordnas med andra förändringar är det viktigt att huvudmän och skolor får minst ett läsårs förberedelser för att planera, förbereda och rekrytera.

Referenser

Lag

Skollag (2010:800).

Förordningar, föreskrifter och allmänna råd

Skolförordning (2011:185).

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22).

Förordning (SKOLFS 2010:255) om läroplan för anpassade grundskolan (Lgra22).

Förordning (SKOLFS 2010:250) om läroplan för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lspec22).

Förordning (SKOLFS 2010:251) om läroplan för sameskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lsam22).

Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2023:127) om styrning och ledning av fritidshemmet.

Propositioner

Prop. 2012/13:64. *Utökad undervisningstid i matematik*. bet. 2012/13: UbU16, rskr.

Prop. 2013/14:1 utg. omr. 16 s. 64. *Budgetpropositionen för 2014*.

Prop. 2017/18:195 *Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser*.

Betänkanden och statliga utredningar

Bet. 2012/13: UbU16 *Utökad undervisningstid i matematik*.

Bet.2016/17: UbU23. *En stadieindelad timplan i grundskolan och närliggande frågor*.

SOU 2016:59. *På goda grunder – en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik*.

Bet. 2017/18: Ubu10. *Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser*.

SOU 2017:35. *Samling för skolan - Nationell strategi för kunskap och likvärdighet*.

SOU 2019:18. *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål*.

SOU 2021:11. *Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven - aktivt stöd - och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning.*

SOU 2021:33. *En tioårig grundskola – Införandet av en ny årskurs 1 i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan,*

Regleringsbrev

Ekonomistyrningsverket (2021) *Regleringsbrev 2022. Myndighet Statens skolverk.*

Ekonomistyrningsverket (2023) *Regleringsbrev 2023. Ändringsbeslut 2023-04-05 Myndighet Statens skolverk.*

Myndighetsrapporter, redovisningar och rekommendationer

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfaere (2020). *Den længere og mere varierede skoledag - En analyse af reformens elementer.*

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/den-laengere-og-mere-varierede-skoledag-ozodejxn/> (Hämtad 2023-09-29).

European Commission. Eurydice, *Recommended Annual Instruction Time in Full-time Compulsory Education in Europe 2022-2023.*

<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/publications/recommended-annual-instruction-time-full-time-compulsory-education-europe-20222023> (Hämtad 2023-09-29).

Europarådet (2014).

https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=09000016805c6105 (Hämtad 2023-09-29).

Europeiska unionens officiella tidning. *Rådets rekommendation av den 22 maj 2018 om nyckelkompetenser för livslångt lärande.* [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=SV](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=SV) (Hämtad 2023-09-29).

Official Journal of the European Union (2019) *COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2019 on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages* [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019H0605(02)) (Hämtad 2023-09-29).

Skolinspektionen (2022). *Delredovisning II av regeringsuppdrag att följa upp och utvärdera Läsa, skriva, räkna - en garanti för tidiga stödinsatser.* Dnr U2018/03700/S (delvis) och U2018/03704/S

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/regeringsrapporter/redovisning-av-regeringsuppdrag/2022/garantin-for-tidiga-stodinsatser/delredovisning-ii-garantin-for-tidiga-stodinsatser--bilaga.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Skolinspektionen (2023). *Pågående granskningar. Garanti för tidiga stödinsatser*. <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-granskningar/garanti-for-tidiga-stodinsatser/> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2012). *Utökad undervisningstid i matematik*, Rapport 378. <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65a027/1553964582709/pdf2884.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2021). *Redovisning av uppdrag om översyn av timplanen för grundskolan och motsvarande skolformer, U2020/00527/S eller U2021/01957* <https://www.skolverket.se/download/18.37d3246617bea4cb5c7418a/1636984098854/Pdf7930.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2021). *Yttrande Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven (SOU 2021:11)*. Skolverkets Dnr 4.2.1–2021:771. <https://www.regeringen.se/contentassets/cdf8c54a524c4533878df9c45873d313/statens-skolverk.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2023). *Anpassade skolformer för elever med intellektuell funktionsnedsättning*. <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/forandringar-inom-skolområdet/anpassade-skolformer> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2023). *Konsekvensutredning 2023-03-08*. Skolverkets Dnr 2022:968.

Skolverket (2023). *PIRLS 2021. Läsförmågan hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*. <https://www.skolverket.se/getFile?file=11490> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2023). *Stärkt undervisning för elever i anpassade skolformer*. <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/forandringar-inom-skolområdet/anpassade-skolformer> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket (2023). *Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023*. <https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2023/skolverkets-bedomning-av-laget-i-skolvasendet-2023> (Hämtad 2023-09-29).

Statistik

Skolverkets statistik. *Prognos över behovet av lärare och förskollärare* <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/skolverkets-utvarderingar-och-rapporter/prognos-over-behovet-av-larare-och-forskollarare> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om elever och personal i fritidshemmet läsåret 2022/23*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/fler-statistiknyheter/statistik/2023-04-25-elever-och-personal-i-fritidshemmet-lasaret-2022-23> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om förskola och skola och vuxenutbildning. Betyg och prov, grundskolan årskurs 9, läsåret 2021/22.*

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&omrade=Betyg%20%C3%A5rskurs%209&lasar=2021/22&run=1> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om förskola och skola och vuxenutbildning. Grundskolan, kostnader 2021.*

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&omrade=Kostnader&lasar=2021&run=1> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om förskola och skola och vuxenutbildning. Se tabell 7A, Samtliga elever, fördelning av ämnesbetyg och underlag saknas samt genomsnittligt betygspoäng i årskurs 9, läsåret 2021/22 (XLSX)*

https://siris.skolverket.se/siris/sitevision_doc.getFile?p_id=551634 (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om förskola och skola och vuxenutbildning Personal och läsår.*

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&omrade=Personal&lasar=2022/23&run=1> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverkets statistik. *Statistik om kostnader och läsår.*

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-statistik-om-forskola-skola-och-vuxenutbildning?sok=SokC&omrade=Kostnader&lasar=2021&run=1> (Hämtad 2023-09-29).

Forskningsartiklar

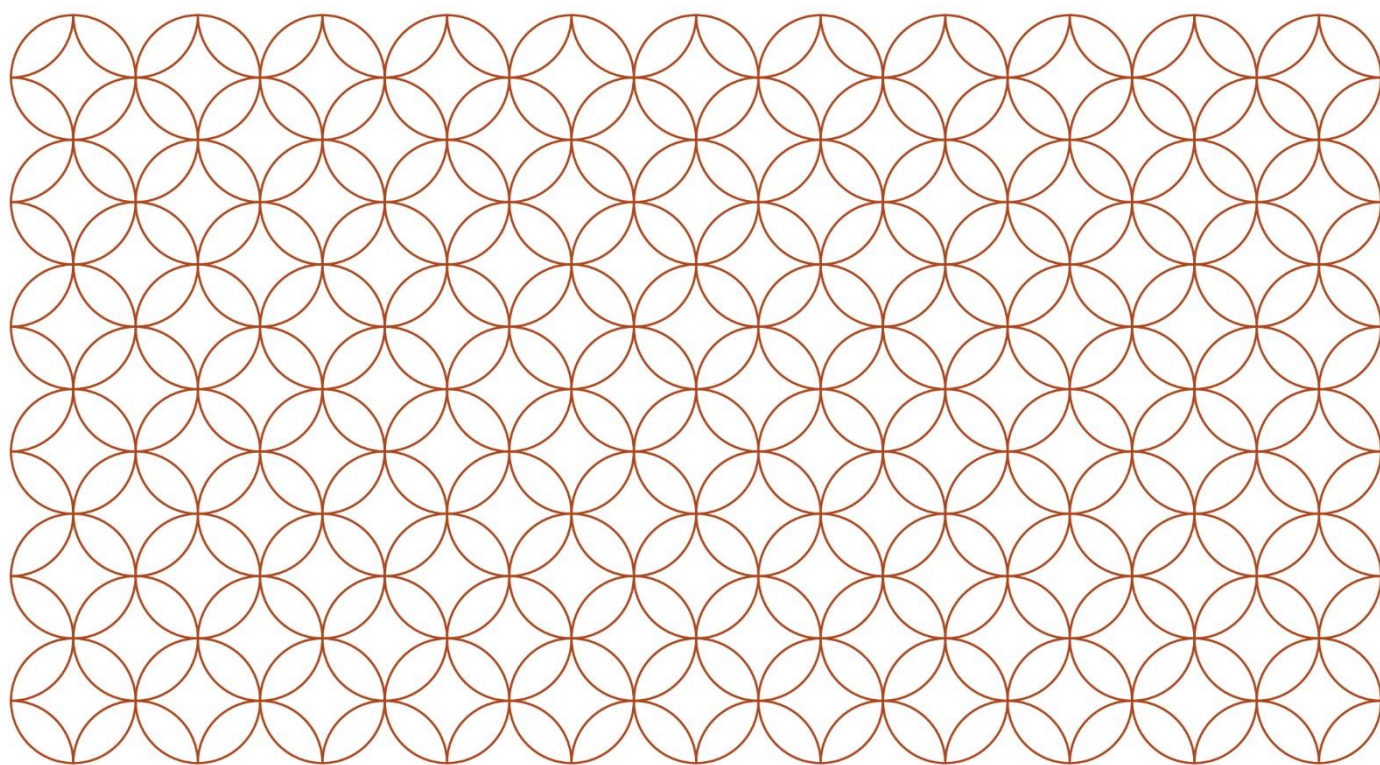
Natalia Ganuza, & Christian Hedman (2018). *Modersmålsundervisning, läsförståelse och betyg – modersmålsundervisningens roll för elevers skolresultat, Nordand.* 13 (1) s. 4–22,). <https://www.idunn.no/doi/full/10.18261/issn.2535-3381-2018-01-01> (Hämtad 2023-09-29).

SNS -Tankesmedjan Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (2020). Analys nr. 64, *Långsiktiga effekter av mer undervisningstid.* Martin Fischer, Martin Karlsson, Therese Nilsson.

<https://snsse.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2020/06/sns-analys-nr-64-lngsiktiga-effekter-av-mer-undervisningstid.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Sveriges ingenjörer (2021). *Att räknas eller räknas bort. Om matematik, behörighet och ingenjörer.*

<https://www.sverigesingenjorer.se/contentassets/d8b5c7d6ecf247e59759cb838ca5c39f/om-matematik-och-behorighet.pdf> (Hämtad 2023-09-29).

Skolverket

www.skolverket.se